

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1931 kl. 1/2 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om importtull å hö.

I en inom andra kammaren av herr *Aronson* m. fl. väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 167, har hemställts, »att riksdagen behagade besluta en sådan ändring i gällande tulltaxa, att hö åsattes en importtull av 1 1/2 öre per kilogram».

Det föreliggande förslaget avser, att hö, som för närvarande är tullfritt (tulltaxenummer 62), skulle åsättas en tull av 1.5 öre per kilogram. Till stöd härför hava motionärerna anfört i huvudsak följande.

Utskottet.
Motionen.

Såsom en av jordbrukskrisens mest ödesdigra yttringar måste man betrakta den allt mer tilltagande svårigheten att finna avsättning för jordbrukets produkter. Vissa varuslag vore så gott som osäljbara, även om de utbjödes till de mest orimliga underpris. I vissa delar av landet — kanske mest i mellersta Sverige — kunde sålunda hö knappast säljas till något pris. Detta berodde i första hand på riklig tillgång inom landet, men även i betydande grad på en under förhandenvarande förhållanden fullständigt onödig import, vilken främjades av gällande tullfrihet för hö, och den betydande fraktkostnad, som drabbade denna skrymmande och billiga vara vid försändning från en del av landet till en annan. Enda möjligheten att skydda vår höproduktion syntes vara införande av en lämplig skyddstull. Någon fara för otillbörlig prisstegring som följd av en dylik skyddsåtgärd kunde icke uppstå, då produktionen av hö inom landet mer än väl täckte behovet.

Enligt tillgängliga statistiska uppgifter omfattade Sveriges in- och utförsel av hö nedannämnda år följande kvantiteter och värden:

Statistik.

	I n f ö r s e l		U t f ö r s e l	
	Kvantitet Ton	Värde Kr.	Kvantitet Ton	Värde Kr.
År 1928	464	39,034	9,372	733,530
» 1929	2,212	160,509	11,620	963,980
» 1930 (prel. uppgifter)....	4,913	.	3,319	.

Av den totala införseln under år 1930, 4,913 ton, hänförde sig enligt en av generaltullstyrelsens statistiska avdelning lämnad preliminär uppgift 4,590 ton eller omkring 93 procent å Haparanda tullkammardistrikt.

Jämlikt statistiska centralbyråns preliminära beräkningar rörande årsväxten i Sverige åren 1929 och 1930 uppgick skörden av hö nämnda år till följande kvantiteter:

	Hö från odlad jord Ton	Hö från naturlig äng Ton	Summa Ton
År 1929, hela riket	4,821,595	599,370	5,420,965
därav Västerbottens län	177,204	71,880	249,084
» Norrbottens »	114,416	108,213	222,629
År 1930, hela riket	5,044,928	654,054	5,698,982
därav Västerbottens län.....	181,553	70,926	252,479
» Norrbottens »	129,162	156,113	285,275

Fråga om
fraktnedsätt-
ning för hö.

Utskottet har berett sig tillfälle att taga del av handlingarna i ett på Kungl. Maj:ts prövning beroende ärende angående fraktnedsättning för hö. Av två i nämnda ärende i februari månad 1931 avgivna yttranden av förvaltningsutskotten inom hushållningsskapen i de två nordligaste länen må i detta sammanhang följande redogörelse lämnas.

Västerbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott. Inom länet föreläge mest årligen det förhållandet, att kustlandet producerade hö i sådana kvantiteter att jämväl försäljning av stora kvantiteter vore möjlig, om blott någon köpare till skäliga priser funnes. Inom lappmarken förekomme däremot tämligen regelbundet inköp av hö. Dock syntes detta förhållande komma att ändras, då alla de strävanden, som bedrivits för jordbrukets höjande och utveckling inom lappmarken, började bära frukt. Man kunde därför förvänta att jämväl länets lappmark inom en snar framtid skulle bliva självförsörjande i fråga om hö, för vilket producerande lappmarkens jordbruksdrift vore särskilt ägnad. — För närvarande rådde inom lappmarken höpriser, som syntes vara lägre än på mycket länge, varför nuvarande frakttariffer icke kunde sägas hava orsakat höets fördyrande för köparna. I varje fall hade den rikliga tillgången verkat prissänkande. Västerbottens kustland hade för närvarande betydande hökvantiteter liggande för försäljning. Under sådant förhållande kunde förvaltningsutskottet ej finna något skäl föreligga till den s. k. Norrlandstariffens återinförande. Den skulle, vad Västerbottens län beträffade och speciellt dess lappmark, endast verka återhållande på dess jordbruks normala utveckling, varför en dylik åtgärd bestämt avstyrktes. — Inom länet hade någon konkurrens av finskt hö dittills icke gjort sig märkbar.

Norrbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott. Enligt meddelande från järnvägsstyrelsen innebure den taxeändring, som den 1 oktober 1930 genomfördes, en väsentlig sänkning i förutvarande tariffer för hö i fulla vagnslaster men rätt mycket ökning över den tidigare gällande s. k. norrlandstariffen. Huruvida denna sänkning av fraktsatserna i det hela taget vore tillräcklig med hänsyn till jordbrukets pre-

kära ekonomiska läge, saknade förvaltningsutskottet material att bedöma. Då priset på jordbruksprodukterna i stort sett sjunkit ned till prisnivån före kriget, i vissa fall än lägre, vore det givet, att fraktsatserna på jordbruksprodukterna måste sänkas i förhållande till denna pris-sänkning, om ej dessa skulle i högre grad än förr hämma omsättningen och handeln med jordbruksprodukter. Då därtill komme, att landets jordbruk under de senaste 20-tal åren alltmer förvandlats till småbruk eller mindre jordbruk, för vilka det vore ett livsvillkor att för skäligt pris kunna få ut sina småpartier av produkter i marknaden, måste det anses som synnerligen angeläget, att staten på allt sätt och framför allt genom billiga frakter på jordbruksprodukterna sökte underlätta för dessa småbrukare distribueringen av deras produkter samt uppsamlingen av deras småposter till större partier, som kunde befraktas efter ännu billigare taxor. — Däremot ansåge förvaltningsutskottet en särskild undantagstariff för Norrland, den s. k. norrlandstariffen för stråfoder, icke erforderlig eller lämplig; den kunde rent av bliva till skada för icke blott landets jordbruk utan framför allt för det övernorrländska jordbruket. Därest jordbrukarna i de södra och mellersta delarna av landet hade möjlighet att tack vare en särskild förbilligad taxa transporterera jordbruksprodukter till övre Norrland, komme de icke att söka reglera sin produktion och avsättningen av sina produkter efter de ekonomiska förutsättningarna, som landets jordbruk kunde hava. En sådan utveckling eller inriktning av det sydsvenska och mellansvenska jordbruket, möjliggjord genom understödstariffer, kunde ej vara sund, då under normala förhållanden övre Norrland självt kunde tillgodose sitt höbehov. För det norrbottniska jordbruket kunde en s. k. norrlandstariff medföra de största svårigheter och förluster på jordbruket. Det hade inträffat, att norrbottniskt hö icke kunnat finna avsättning i marknaden på grund av det billiga och till låg taxa dittransporterade »sörlandshöet». Därtill borde också beaktas den omständigheten, att genom åtkomsten av billigt »sörlandshö» lockades jordbrukaren däruppe att hålla större djurbesättningar än som vore ekonomiskt riktigt, vilket ledde till fluktuationer och förhållanden på marknaden med jordbruksprodukter, som verkade ruinerande för jordbrukbefolkningen. Det framstode därför icke som något önskemål för Norrbotten att bliva tillgodosett med överskottsproduktionen från övriga delar av riket, och detta gällde jämväl av det skälet, att denna överskottsproduktion inträffade med sådan oregelbundenhet, att inga hållbara ekonomiska kalkyler kunde grundas därpå, utan desorganisation av marknaden bleve den enda följden. — Förvaltningsutskottet ställde sig därför avvisande mot de framkomna förslagen om generella fraktnedsättningar eller tillämpande av särskild norrlandstariff för hötransporter till Norrbotten. — Däremot vore det angeläget att, om sådan missväxt skulle inträffa i Norrbotten, att anskaffning av stråfoder söderifrån bleve nödvändig för att rädda kreaturstammen, åtgärder bleve vidtagna genom fraktlindringar eller understöd för möjliggörande av foderanskaffning till rimliga priser. — Vad slutligen anginge den finska konkurrensen på den svenska hömarknaden, måste förvaltningsutskottet givetvis beklaga förekomsten av denna konkurrens. Det måste emellertid anses helt uteslutet att kunna utestänga densamma genom fraktnedsättningar. Även om fraktfrihet kunde beviljas för »sörlandshöet», kunde det ändock ej i gränstrakterna konkurrera ut det billigare framställda finska höet. Olägenheterna av den finska hö-

importen begränsades också därigenom, att det endast vore till Tornedalen utelter gränsen som finskt hö importerades samt möjligen i någon mån till Kalix-socknarna, och detta hitintills endast under missväxtår samt goda höår i Finland. — Till belysande av vad det här rörde sig om beträffande storleken av importen av hö kunde nämnas, att höskörden inom Norrbottens län i medeltal per år under femårsperioden 1925—1929 utgjort i runt tal 230,000 ton, lägst 192,000 och högst 275,000 ton — medeltal för 4 år: 1926—1929 vore i runt tal 218,000 ton. — Höimporten från Finland år 1930 hade uppgivits till 4,000 ton och utgjorde sålunda 1.7 procent av medelskörden (230,000 ton). Hösändningarna söderifrån i medeltal för treårsperioden 1928—1930 hade uppgivits till i runt tal 6,500 ton och utgjorde sålunda 2.8 procent av medelskörden. Införseln av hö till länet motsvarade 4.5 procent av skörden och utgjorde för dessa svagår endast en bråkdel av skillnaden mellan årsskördarnas storlek. Detta tydde på, att införseln vore överflödigt, därest överskottet från de goda åren sparades för de onda åren och ej flera djur hölles än medelskörden räckte till, vilket även stode i överensstämmelse med en god ekonomisk hushållning.

Utskottets
yttrande.

Rikets införsel av hö sker i övervägande grad till övre Norrland. Av gammalt har denna del av landet i viss utsträckning fyllt sitt behov av hö dels från andra delar av landet och speciellt från de inom Norrland befintliga områden, varest hö produceras utöver det lokala behovet, dels ock genom import huvudsakligen från Finland. Genom det väckta förslaget om åsättande av en tull å hö av 1.5 öre för kilogram hava motionärerna nu i främsta rummet åsyftat, att för det överskott av hö, som inom vissa produktionsorter särskilt i mellersta Sverige förefinnes, vinna ökade avsättningsmöjligheter i övre Norrland. Enligt ovan återgivna, av förvaltningsutskotten inom hushållningssällskapen i de två nordligaste länen avgivna yttranden rörande fraktnedsättning för hö framstår det emellertid icke för dessa förvaltningsutskott såsom något önskemål för jordbruket inom övre Norrland, som alltmer inriktats på att under normala skördeförhållanden vara självförsörjande beträffande stråfoder, att bliva tillgodosett med överskottsproduktionen av hö från övriga delar av riket. Beträffande Norrbottens län har dock, enligt vad som framhållits, en ej önskvärd finsk konkurrens å den svenska hömarknaden i viss utsträckning förekommit, en konkurrens som hushållningssällskapets i nämnda län förvaltningsutskott emellertid ej ansett möjligt utestänga genom ifrågasatt fraktnedsättning för s. k. sörlandshö.

Enligt bevillningsutskottets uppfattning skulle den föreslagna tullen icke i någon mera avsevärd mån kunna verka återhållande på importen av hö till övre Norrland, då det här i allmänhet torde gälla en på naturliga förutsättningar grundad gränshandel. Denna har för övrigt, av de ovan anförda siffrorna att döma, hittills haft en i förhållande till höproduktionen inom dessa trakter av landet jämförelsevis ringa omfattning.

Med beaktande av vad sålunda anförts har bevillningsutskottet, utan att i övrigt ingå på de skäl, som kunna anföras mot det föreliggande förslaget, ansett sig böra avstyrka bifall till detsamma.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen II:167 av herr Aronson m. fl., om importtull å hö, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 13 mars 1931.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bårg, Örne, Bergman, Boman, Ericson i Obergå, Jönsson i Slätåker*, Björnsson*, Lövgren i Nyborg*, Wohlin, Olsson i Gävle, Nilsson i Hörby*, Åström, Larsson i Örbyhus*, Ericson i Boxholm, Ljunggren*, Werner, Anderson i Norrköping, Larson i Tönnerså* och Svedberg.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.